

We Lwowie, dnia 6. października 1903.

Aleg. 436

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem zmiany Art. 9. ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr. o zakładaniu i urządzeniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisji szkolnej o petycyi nauczycielek w sprawie obsadzania posad dyrektorek szkół wydziałowych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. września 1903 następującą uchwałę:

Petycyę nauczycielek o zmianę Art. 9. ustawy z 23. maja 1895 Tyt. I. B. Dz. u. kr. Nr. 57. i to w następującem brzmieniu: „w szkole wydziałowej mają być oprócz dyrektora względnie dyrektorki i katechety, przynajmniej trzech nauczyciele względnie trzy nauczycielki“ odstępuje się Wydziałowi krajowemu do przedłożenia ile możności w najkrótszym czasie po zbadaniu, wniosku do odpowiedniej zmiany ustawy.

Artykuł 9. ustawy kraj. z 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr. w brzmieniu obecnie obowiązującym opiewa:

„W szkole wydziałowej ma być oprócz dyrektora i katechety przynajmniej trzech nauczycieli a względnie nauczycielek“.

Brzmienie tego artykułu nasunęło w praktycznem zastosowaniu pewne wątpliwości.

Z powodu mianowicie, że ustawa mówi tylko o „dyrektorze“ nie wymienia zaś wyraźnie „dyrektorki“, możliwą jest interpretacya tego artykułu ustawy w duchu wykluczającym osoby płci żeńskiej od zajmowania posad kierowniczek w szkołach wydziałowych żeńskich.

Interpretacya taka, oparta na literze ustawy, pojawiła się w sposób szczególnie jaskrawy w r. 1900 przy sposobności ogłoszenia konkursu na dyrektora względnie dyrektorkę szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Marcina we Lwowie. Nauczyciele szkół ludowych lwowskich wnieśli wtedy rekurs przeciw ogłoszeniu konkursu z powodu że dopuszczał on nauczycielki do ubiegania się o tę posadę; rekurs odrzucono wprawdzie we wszystkich instancjach administracyjnych, w Trybunale administracyjnym jednak, o który sprawa się oparła, kwestya nie została rozstrzygniętą zasadniczo, albowiem zażalenie uchylono jedynie z powodów formalnych.

Wątpliwość więc pozostała i nadal i jedynie drogą zmiany ustawy może być stanowczo uchyloną.

Co do kierunku, w jakim zmiana ta miałaby nastąpić, Wydział krajowy ze swej strony żadnych nie ma wątpliwości. Dla Wydziału krajowego jest rzeczą zupełnie jasną, że ustawodawca nie miał zamiaru wykluczyć nauczycielek od posad kierowniczek szkół wydziałowych żeńskich i że interpretowanie ustawy obecnie obowiązującej w sposób zaprzeczający tych praw nauczycielkom nie jest zgodnem z duchem naszego ustawodawstwa szkolnego w ogólności, a ustawy z 23. maja 1895 w szczególności, ani nie odpowiadałoby względem słuszności, ani wreszcie nie byłoby wskazaniem ze względu na interes samychże szkół żeńskich. Ustawa z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr. nie tylko w Art. 9., ale także w innych artykułach jak np. w Art.

3. i 35. nie odróżnia wyraźnie sił nauczycielskich według płci, ale (jak w Art. 3.) mówiąc o „nauczycielach“ ma przecież oczywiście na myśli także nauczycielki. W podobny sposób mówiąc w Art. 9. o dyrektorach, ma na myśli także „dyrektorki“. Ustawodawstwo nasze szkolne nie zna także różnicy w prawach przysługujących siłom nauczycielskim obojej płci, z czego wynika, że jeżeli posady dyrektorów szkół wydziałowych męskich zastrzeżone są mężczyznom, to także posady w szkołach wydziałowych żeńskich nie mogą być zamknięte dla kobiet. Wreszcie sam interes szkolnictwa żeńskiego, szczególnie zaś zadanie wychowawcze szkoły wskazuje na potrzebę powierzenia kierownictwa szkół żeńskich także kobietom a nie tylko mężczyznom.

Rada szkolna krajowa podziela to zapatrywanie a dowodem tego fakt, że na podstawie obecnie obowiązującej ustawy nadaje posady dyrektorek szkół wydziałowych żeńskich nie tylko nauczycielom ale także nauczycielkom.

Z tych powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony w. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia zmieniająca Art. 9. ustawy z dnia 23. maja 1895
Nr. 57 Dz. u. kr. o zakładaniu i urządzeniu publicznych szkół ludowych i obo-
wiązku posyłania do nich dzieci.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Art. 9. ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr.
znosi się w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać jak na-
stępuje:

Art. 9. W szkole wydziałowej ma być oprócz dyrektora
a względnie dyrektorki i katechety przynajmniej trzech nauczy-
cieli względnie nauczycielek.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wy-
znań i oświaty.
